

Rolnummers 585-588-590-591
Arrest nr. 37/94 van 10 mei 1994

A R R E S T

In zake : de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, ingesteld door de burgerlijke vennootschap in de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap CDH-Larem en medeverzoekers.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter L. De Grève, waarnemend voorzitter L. François en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, H. Boel, P. Martens en J. Delruelle, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de beroepen*

a. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 6 juli 1993 ter post aangetekende brief en op 7 juli 1993 op de griffie is ontvangen, vorderen

1) de burgerlijke vennootschap in de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap CDH-Larem, waarvan de zetel gevestigd is te 1180 Brussel (Vorst), Alsebergsesteenweg 196, onder nummer 1092 te Brussel ingeschreven in het register van de burgerlijke vennootschappen, en

2) Rudi Mariën, klinisch bioloog, woonachtig te 9830 Sint-Martens-Latem, Bosstraat 54,

de schorsing en de vernietiging van artikel 44 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen.

De zaak is ingeschreven onder nummer 585 van de rol.

Bij arrest nr. 68/93 van 29 september 1993 heeft het Hof de vordering tot schorsing verworpen.

b. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 8 juli 1993 ter post aangetekende brief en op 9 juli 1993 op de griffie is ontvangen, vorderen

1) de burgerlijke vennootschap in de rechtsvorm van een coöperatieve vennootschap « Laboratoire Sainte-Anne et Saint-Jean », waarvan de zetel gevestigd is te 1000 Brussel, Broekstraat 104,

2) Jean-Pierre Staquet, geneesheer, woonachtig te 1950 Kraainem, Blauwe Bosbessenlaan 13,

3) de burgerlijke vennootschap in de rechtsvorm van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Laboratoire de biologie clinique docteurs Masure », waarvan de zetel gevestigd is te 1040 Brussel, Nerviërsaan 125,

4) Roger Masure, geneesheer, woonachtig te 1040 Brussel, Tervurenlaan 73,

5) Danielle Masure, geneesheer, woonachtig te 1950 Kraainem, Baron d'Huartlaan 199, en

6) de burgerlijke vennootschap in de rechtsvorm van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid «Laboratoire Comege », waarvan de zetel gevestigd is te 1300 Waver, Boulevard de l'Europe 10,

de vernietiging van artikel 44 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen.

De zaak is ingeschreven onder nummer 588 van de rol.

c. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 9 juli 1993 ter post aangetekende brief en op 12 juli 1993 op de griffie is ontvangen, vordert de beroepsvereniging «De Vereniging voor Vlaamse Klinische Laboratoria », waarvan de zetel gevestigd is te 9000 Gent, Maaltecenter Blok G, Derbystraat 289, de schorsing en de vernietiging van artikel 44 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen.

De zaak is ingeschreven onder nummer 590 van de rol.

Bij arrest nr. 68/93 van 29 september 1993 heeft het Hof de vordering tot schorsing verworpen.

d. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 9 juli 1993 ter post aangetekende brief en op 12 juli 1993 op de griffie is ontvangen, vorderen Jacques Tavernier, klinisch bioloog, woonachtig te Gistel, De Donckerstraat 11, Jozef Jonckheere, klinisch bioloog, woonachtig te Sint-Martens-Latem, Spoelberghdreef 11, Pierre Van Hoorde, klinisch bioloog, woonachtig te Sint-Martens-Latem, Eikeldreef 47, Rik Van Quickenborne, klinisch bioloog, woonachtig te Laarne, Breestraat 8, Luc De Cuyper, klinisch bioloog, woonachtig te Gent, F. Rooseveltlaan 71, Philippe Quigniez, klinisch bioloog, woonachtig te Gent, Krijgslaan 132, en Frederica Verheyden, klinisch biologe, woonachtig te Waasmunster, Fazantenlaan 20, de schorsing en de vernietiging van artikel 44 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen.

De zaak is ingeschreven onder nummer 591 van de rol.

Bij arrest nr. 68/93 van 29 september 1993 heeft het Hof de vordering tot schorsing verworpen.

II. *De rechtspleging*

A. *De zaken met rolnummers 585, 590 en 591*

Bij beschikkingen van 7 en 12 juli 1993 heeft de voorzitter in functie in de respectieve zaken de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 15 juli 1993 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Bij beschikking van 15 juli 1993 heeft de voorzitter de zetel aangevuld met rechter H. Boel, daar voorzitter F. Debaedts wettig verhinderd was.

Van de beroepen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 16 juli 1993 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 september 1993.

Een memorie is ingediend door de Ministerraad, Wetstraat 16, Brussel, bij op 30 augustus 1993 ter post aangetekende brief.

Van die memorie is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 1 oktober 1993 ter post aangetekende brief.

Een memorie van antwoord is ingediend door verzoekers, bij op 3 november 1993 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 5 januari 1994 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 6 juli 1994.

B. De zaak met rolnummer 588

Bij beschikking van 9 juli 1993 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van het beroep is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 31 augustus 1993 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 1 september 1993.

Een memorie is ingediend door de Ministerraad bij op 12 oktober 1993 ter post aangetekende brief.

Van die memorie is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 25 november 1993 ter post aangetekende brief.

Een memorie van antwoord is ingediend door verzoekers bij op 21 december 1993 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 21 december 1993 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, verlengd tot 8 juli 1994.

C. De zaken met rolnummers 585, 588, 590 en 591

Bij beschikking van 13 januari 1994 heeft het Hof de reeds samengevoegde zaken met rolnummers 585, 590 en 591 en de zaak met rolnummer 588 samengevoegd.

Bij beschikking van 2 maart 1994 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 22 maart 1994.

Van die beschikkingen tot samenvoeging en tot ingereedheidbrenging is aan de partijen en hun advocaten kennisgegeven bij op 2 maart 1994 ter post aangetekende brieven.

Op de terechtzitting van 22 maart 1994 :

- zijn verschenen :

. Mr. L. De Schrijver, advocaat bij de balie te Gent, voor de verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 585, 590 en 591, en Mr. L. Nuytinck, advocaat bij de balie te Gent, voor de verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 590 en 591, en Mr. L. De Schrijver *loco* Mr. J. Cruyplants, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 585;

. Mr. X. Leurquin, advocaat bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 588;

. Mr. K. Winters *loco* Mr. J. L. Jaspar, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers L.P. Suetens en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

Artikel 3, § 4, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan de laboratoria moeten voldoen voor de tegemoetkoming van de ziekteverzekering voor verstrekking van klinische biologie, gewijzigd bij de wet van 30 december 1988, dat de voorwaarden van uitbating van een laboratorium vaststelde, is bij het arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989 door het Arbitragehof gedeeltelijk vernietigd.

De bestreden bepaling van artikel 44 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, vervangt voormeld artikel 3, § 4, van het koninklijk besluit van 30 december 1982 in zijn geheel.

De bestreden bepaling van artikel 44 luidt nu als volgt :

« Artikel 3, § 4, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan de laboratoria moeten voldoen voor de tegemoetkoming van de ziekteverzekering voor verstrekkingen van klinische biologie, gewijzigd bij de wet van 30 december 1988, wordt vervangen door de volgende bepaling :

§ 4. De vennootschappen die een laboratorium uitbaten bedoeld in § 1, 2° en 4°, van dit artikel, moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° zij mogen slechts één laboratorium uitbaten.

Bovendien moeten zij de uitbating van een laboratorium tot enig maatschappelijk doel hebben. Deze laatste voorwaarde is slechts van toepassing op de vennootschappen bedoeld in artikel 3, § 1, 4°;

2° zij mogen noch lid, noch vennoot zijn van een andere rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel de uitbating van een laboratorium van klinische biologie is, noch rechtstreeks of onrechtstreeks beschikken over titels, die al dan niet kapitaal vertegenwoordigen in een andere vennootschap die hetzelfde maatschappelijk doel heeft, noch de hoedanigheid hebben van orgaan of lid zijn van een orgaan van een andere rechtspersoon of vennootschap die hetzelfde maatschappelijk doel heeft; zij mogen geen vennoot, orgaan of lid van een orgaan vertegenwoordigen van een andere rechtspersoon of vennootschap waarvan het maatschappelijk doel de uitbating van een laboratorium van klinische biologie is;

3° de vennoten en ieder persoon die verstrekkingen van klinische biologie uitoefent in het laboratorium uitgebaat door deze vennootschappen mogen noch lid, noch vennoot zijn van een andere rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium van klinische biologie, noch rechtstreeks of onrechtstreeks titels, die al dan niet kapitaal vertegenwoordigen, bezitten in een vennootschap die hetzelfde maatschappelijk doel heeft. Zij mogen noch de hoedanigheid hebben van orgaan, noch lid zijn van een orgaan, noch een of meerdere vennoten, organen of leden van organen van deze rechtspersonen en vennootschappen vertegenwoordigen;

4° de vennootschap, de vennoten en de personen die verstrekkingen van klinische biologie uitvoeren in het laboratorium uitgebaat door deze vennootschap moeten hun deelnemingen in andere rechtspersonen of vennootschappen mededelen, alsook hun hoedanigheid van orgaan, lid van een orgaan, vertegenwoordiger van een of meer vennoten, organen en leden van organen van deze rechtspersonen en vennootschappen.

De Koning zal, na advies van de Commissie klinische biologie ingesteld bij het Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu bij het koninklijk besluit van 29 mei 1989 betreffende de erkenning van de laboratoria van klinische biologie, de procedure van de mededeling bedoeld in het voorgaande lid vaststellen;

5° om zaakvoerder of bestuurder te zijn mag men geen lid of vennoot zijn van een andere rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium van klinische biologie,

noch rechtstreeks of onrechtstreeks beschikken over titels, die al dan niet kapitaal vertegenwoordigen in een andere vennootschap, waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium van klinische biologie.

De zaakvoerders en bestuurders mogen noch de hoedanigheid hebben van orgaan, noch lid zijn van een orgaan, noch een of meer vennoten, organen of leden van organen van deze rechtspersonen of vennootschappen vertegenwoordigen;

6° de vennoten mogen op de algemene vergadering slechts worden vertegenwoordigd door vennoten;

7° de vennootschappen mogen als zaakvoerder of bestuurder slechts vennoten hebben. Deze mogen zich in het beheerorgaan slechts laten vertegenwoordigen door vennoten;

8° de vennootschappen mogen geen andere goederen verwerven dan die welke noodzakelijk of nuttig zijn voor de verwezenlijking van hun maatschappelijk doel;

9° de voorwaarden bepaald in 1° tot 8° van deze paragraaf moeten worden opgenomen in de statuten. De statuten, de lijst van de vennoten, zaakvoerders en bestuurders, alsook elke wijziging ervan, moeten overeenkomstig een door de Koning nader te bepalen procedure medegedeeld worden aan de Minister die de Volksgezondheid onder zijn bevoegdheid heeft. ' ».

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1. De verzoekende partijen oefenen allen activiteiten uit die betrekking hebben op de klinische biologie. Hun belang om in rechte te treden wordt niet betwist.

Ten gronde

De zaken met rolnummers 585, 590 en 591

Standpunt van de verzoekende partijen

A.2. In hun verzoekschriften zetten de verzoekende partijen eerst de feitelijke gegevens met betrekking tot hun situatie uiteen; vervolgens schetsen zij de totstandkoming van de bestreden wetsbepalingen; zij wijzen erop dat de beroepen ontvankelijk zijn, zowel *ratione temporis* als wat de procesbevoegdheid betreft, en dat zij laten blijken van het wettelijk vereiste belang.

Ter ondersteuning van hun beroepen voeren de verzoekende partijen zeven middelen aan. Die middelen zijn gesteund op de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet in samenhang met, naargelang van het middel, « artikel 11 en artikel 20 van de Grondwet, *juncto* artikel 8 en artikelen 13 en 14 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens van 4 november 1950, en artikel 1 van het Protocol nr. 1 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens van 20 maart 1952, alsook van artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten van 19 december 1966, alsook van artikel 52 van het Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de E.E.G. ».

A.2.1. Het eerste middel is gericht tegen artikel 44 van de wet van 30 december 1992 in zijn geheel.

In een eerste onderdeel laten de verzoekende partijen gelden dat er geen redelijk verband bestaat tussen de

hen door de bestreden bepaling opgelegde beperkingen en het door de wetgever nagestreefde doel -« meer doorzichtigheid te bekomen in de sector teneinde overconsumptie te kunnen bestrijden » -, vermits niet zou zijn aangetoond dat er zich in de sector van de ambulante klinische biologie een overconsumptie voordoet, die door de laboratoria waarop de bestreden bepalingen toepasselijk zijn zou worden veroorzaakt.

De bestreden bepaling lijdt aldus aan hetzelfde euvel als de door het Arbitragehof bij het arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989 vernietigde bepalingen van de programmawet van 30 december 1988, aldus de verzoekende partijen.

In het tweede onderdeel wordt aangevoerd dat de bestreden maatregelen zonder redelijke en objectieve verantwoording een ongelijke behandeling instellen tussen de bij artikel 3, § 1, (2° en) 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 bedoelde laboratoria voor klinische biologie, enerzijds, en de andere, bij artikel 3, § 1, 1°, 3°, 5° tot 9°, bedoelde categorieën van laboratoria voor klinische biologie, anderzijds.

A.2.2. Het tweede middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 1°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982.

Die bepaling stelt zonder redelijke en objectieve verantwoording een ongelijke behandeling in tussen de bij artikel 3, § 1, 4°, bedoelde laboratoria voor klinische biologie waartoe de verzoekende partijen behoren en die slechts één maatschappelijk doel kunnen hebben -de uitbating van een laboratorium -, enerzijds, en de bij artikel 3, § 1, 2°, bedoelde laboratoria, waarvan de vennoten, zaakvoerders en bestuurders behandelende geneesheren zijn die uitsluitend in het kader van hun praktijk doch met de hulp van derden verstrekkingen van klinische biologie uitvoeren, en die niet onder die beperkende voorwaarde vallen, anderzijds.

A.2.3. Het derde middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 2°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982.

Volgens de verzoekende partijen zou het verbod voor de bij artikel 3, § 1, 4°, bedoelde vennootschappen die een laboratorium uitbaten om bindingen te hebben met andere soortgelijke vennootschappen, een schending zijn van de vrijheid van vestiging die ten gunste van de onderdanen van de Europese Economische Gemeenschap wordt gewaarborgd door artikel 52 van het E.E.G.-Verdrag doordat de verzoekende partijen verhinderd worden zich toegang te verschaffen tot « werkzaamheden en de uitoefening ervan alsmede de oprichting en het beheer van ondernemingen » in een andere Lid-Staat van de E.G., zelfs niet wanneer zij zouden handelen overeenkomstig de bepalingen welke door de wetgeving van die Lid-Staat van de E.G. voor de eigen onderdanen zijn vastgesteld.

A.2.4. Het vierde middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982.

In een eerste onderdeel stellen de verzoekende partijen dat het in algemene termen geformuleerde verbod voor de vennoten en ieder persoon die verstrekkingen van klinische biologie uitoefent in een bij artikel 3, § 1, 4°, bedoeld laboratorium, om banden te hebben met andere rechtspersonen « waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium van klinische biologie », voor die personen een « buitensporige » beperking van het recht van vereniging instelt, waarvoor geen redelijke en objectieve verantwoording bestaat.

Die bepaling zou, aldus de verzoekende partijen, de betrokken personen verbieden om nog verder lid te zijn van professionele of wetenschappelijke verenigingen en aldus in wezen een beroepsverbod inhouden.

De verzoekende partijen menen dat de bestreden bepaling door de algemeenheid van haar formulering aan hetzelfde euvel lijdt als de door het Arbitragehof bij arrest van 13 oktober 1989 vernietigde bepaling.

In een tweede onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143 de vrijheid van vestiging, die door artikel 52, E.E.G.-Verdrag wordt gewaarborgd, in samenhang met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet zou schenden.

A.2.5. Het vijfde middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982.

Volgens de verzoekende partijen behelst de bij die bepaling ingestelde algemene meldingsplicht een

onverantwoorde schending van « het fundamenteel recht op privacy, gewaarborgd door artikel 8, E.V.R.M. » en van « het door artikel 20 van de Grondwet gewaarborgde recht op vereniging », in samenhang met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

A.2.6. Het zesde middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 5°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982.

Die bepaling zou, aldus de verzoekende partijen, zonder redelijke en objectieve verantwoording een verschil in behandeling instellen met betrekking tot het bezitten van titels, die al dan niet kapitaal vertegenwoordigen, tussen de categorie van verstrekkers van prestaties van klinische biologie bedoeld in artikel 3, § 4, 3° - de vennoten en de verstrekkers van prestaties van klinische biologie in de vennootschappen bedoeld bij artikel 3, § 1, 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 -, enerzijds, en de categorie van verstrekkers van prestaties van klinische biologie bedoeld bij artikel 3, § 4, 5° - de zaakvoerders en de bestuurders van dezelfde vennootschappen bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 -, anderzijds. Die bepaling schendt tevens het recht op vereniging zoals gewaarborgd door artikel 20 van de Grondwet.

A.2.7. Het zevende middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 9°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982.

Vermits die bepaling onlosmakelijk verbonden is met de bestreden bepalingen van artikel 3, § 4, 2° en 3°, moet zij worden vernietigd in zoverre zij deze laatste bepalingen beoogt, aldus de verzoekende partijen.

Standpunt van de Ministerraad

A.3. In zijn memorie geeft de Ministerraad eerst een uiteenzetting van de wetgevende evolutie en maakt hij een uitvoerige vergelijkende analyse van de vroegere wetgeving, het arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989 van het Arbitragehof en de bestreden bepalingen.

Vervolgens betoogt de Ministerraad, onder de titel «Ontvankelijkheid », dat « de middelen geput uit verdragen of internationale conventies niet ontvankelijk zijn », zodat « de zeven middelen ingeroepen door de eisers verworpen dienen te worden ».

Tenslotte neemt de Ministerraad inhoudelijk positie ten aanzien van de zeven middelen.

A.3.1. Ten aanzien van het eerste middel, eerste onderdeel, betoogt de Ministerraad, aan de hand van feitelijke gegevens, dat er nog steeds overconsumptie is in de sector van de klinische biologie en dat het zogenaamde bewijs dat de laboratoria niet verantwoordelijk zouden zijn voor die overconsumptie niet afdoende is.

De Ministerraad laat gelden dat, gelet op de morele en ethische dimensie van de activiteiten van de geneeskunst, de doelstelling van transparantie in de sector een hoger openbaar belang is; het komt aan de wetgever toe de nodige maatregelen te treffen om dat belang veilig te stellen.

De verbodsbepalingen van artikel 44 van de wet van 30 december 1992, met hun duidelijk afgelijnd karakter, aldus de Ministerraad, reiken niet verder dan het vooropgestelde doel en zijn in overeenstemming met het arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989 van het Arbitragehof.

Wat betreft het eerste middel, tweede onderdeel, oordeelt de Ministerraad dat bedoeld artikel 44 een reeks verbodsbepalingen, verplichtingen en onverenigbaarheden inhoudt, « die, rekening houdend met het bijzonder statuut van de genoemde laboratoria van klinische biologie, het bewerkstelligen van transparantie in de sector beogen teneinde de overconsumptie te bestrijden ... ». In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen doen uitschijnen geeft de parlementaire voorbereiding een duidelijke verantwoording van de bestreden bepaling. Bovendien sluit het zeer bijzondere karakter van de verbodsbepalingen, voorzien in de diverse paragrafen van de omstreden bepaling, volledig aan bij het beginsel van strikte evenredigheid tussen het gebruikte middel en het beoogde doel.

A.3.2. Wat het tweede middel betreft, betoogt de Ministerraad dat het in artikel 3, § 1, 1°, van het koninklijk besluit nr. 143 gemaakte onderscheid tussen « geneesherenverenigingen die over hun eigen laboratorium

beschikken » en « vennootschappen die uitsluitend de commerciële uitbating van een laboratorium beogen » volkomen verantwoord is; beide categorieën van laboratoria zijn niet vergelijkbaar.

A.3.3. Ten aanzien van het derde middel, herhaalt de Ministerraad eerst dat de middelen geput uit verdragen en internationale conventies niet ontvankelijk zijn, vervolgens laat hij gelden dat artikel 3, § 4, 2°, van het koninklijk besluit nr. 143 tot enig voorwerp heeft - en dit als zuivere toepassing van het nationale soevereiniteitsbeginsel - het uitwerken, op uitsluitend nationaal niveau, van een reeks onverenigbaarheden. Het middel steunt, aldus de Ministerraad, op een verkeerde interpretatie van artikel 52 van het E.E.G.-Verdrag.

Indien het voor de hand ligt meervoudige participaties of elke vorm van complexiteit van de structuren van de betrokken vennootschappen te verbieden zoals het Arbitragehof in het arrest nr. 68/93 van 29 september 1993 heeft aangenomen, ligt het *a fortiori* voor de hand elke vorm van internationalisering tegen te gaan, zodra die in wezen onverenigbaar is met de doelstellingen van transparantie.

De verbodsbepaling in de tekst komt aldus objectief verantwoord over en, voor zover die bepaling strikt beperkt blijft tot het domein van de klinische biologie, brengt ze niet in onevenredige mate schade toe aan de geadresseerden van de wet.

A.3.4. Wat het vierde middel, eerste onderdeel, betreft, dat betrekking heeft op artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, voert de Ministerraad in wezen aan dat het toepassingsgebied van die bepaling in dubbel opzicht werd beperkt. De wetgever gaat hierbij nog een stap verder dan het arrest van het Arbitragehof van 13 december 1989, vermits hij niet alleen het oude, algemene en absolute verbod heeft vervangen door een meer bijzonder verbod dat zich strikt beperkt tot het domein van de klinische biologie, maar het ook nodig heeft geacht het tweede deel van die bepaling in te krimpen.

De Ministerraad oordeelt verder dat het objectief verantwoord is « bijzondere regels op te leggen aan personen waarvan de activiteit betrekking heeft op een zo delicaat en ethisch domein als dat van de gezondheidszorg. Zelfs binnen deze sector komt het volkomen logisch over specifieke regels uit te vaardigen naargelang men zich richt tot vennoten, vennootschappen, loontrekkenden, overheids- of privé-instellingen, dit of een ander beroep, naargelang men zich richt tot personen die eenzelfde beroep uitoefenen van zodra zij echter optreden in het kader van verschillende instellingen ».

Het tweede onderdeel van het vierde middel - schending van de vrijheid van vestiging - is, aldus de Ministerraad, niet ontvankelijk. Overigens heeft de bestreden maatregel « slechts tot voorwerp bepaalde cumulaties van functies te verbieden in hoofde van sommige natuurlijke of rechtspersonen die bepaalde soorten prestaties uitvoeren op het nationaal grondgebied. Bovendien vormt deze regeling slechts een loutere toepassing van het principe van de soevereiniteit van de nationale wetgever ».

A.3.5. Ten aanzien van het vijfde middel, dat betrekking heeft op de bij artikel 3, § 4, 4°, van het koninklijk besluit nr. 143, ingestelde meldingsplicht, voert de Ministerraad aan dat die bepaling objectief verantwoord is door het nagestreefde doel van transparantie, in het kader van de uitgevaardigde regeling absoluut onontbeerlijk is en geenszins onevenredig is « gezien de afwezigheid van reële schade in hoofde van de bestemmingen van deze bepaling ».

A.3.6. In het zesde middel, dat betrekking heeft op artikel 3, § 4, 5°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, onderkent de Ministerraad een materiële vergissing; « er is immers geen discriminatie tussen de bestemmingen van artikel 3, § 4, 3°, en die van artikel 3, § 4, 5°, in zoverre deze twee bepalingen betrekkingen hebben op de rechtspersonen waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium ».

Overigens zouden verschillende regelingen met betrekking tot die twee groepen bestemmingen uiteraard wettig zijn; voor verschillende toestanden kunnen verschillende bepalingen worden uitgevaardigd. De situatie van zaakvoerder of bestuurder is objectief en wezenlijk anders dan die van vennoot of bezoldigde.

A.3.7. Het zevende middel met betrekking tot artikel 3, § 4, 9°, van het koninklijk besluit nr. 143 is niet gegrond, omdat de middelen die tegen de bepalingen van artikel 3, § 4, 2° en 3°, worden aangevoerd, moeten worden verworpen, aldus de Ministerraad.

Antwoord van de verzoekende partijen

A.4. In hun memorie van antwoord geven de verzoekende partijen een uiteenzetting van de wettelijke evolutie van de bestreden bepalingen. Zij besluiten daaruit dat de thans bestreden bepalingen een even algemene draagwijdte hebben als de bij arrest van het Arbitragehof van 13 oktober 1989 wegens schending van de artikelen 6 en 6bis vernietigde bepalingen, zodat de thans bestreden bepalingen eveneens de artikelen 6 en 6bis schenden.

De verzoekende partijen betwisten voorafgaandelijk ook de interpretatie die de Ministerraad geeft aan het arrest nr. 23/89 van het Arbitragehof van 13 oktober 1989.

De stelling van de verwerende partij dat de vernietiging *in globo* van artikel 3, § 4, 3°, door het Arbitragehof enkel de eerste verbodsbepaling (lid of vennoot zijn van gelijk welke andere rechtspersoon) treft, vindt geen steun in het dispositief, noch in de overwegingen van dat arrest.

Betreffende de door de Ministerraad opgeworpen exceptie van onontvankelijkheid nopens de zeven aangevoerde middelen, in zoverre ze geput zijn uit verdragen of internationale conventies, antwoorden de verzoekende partijen dat ze de schending van die internationaalrechtelijke bepalingen steeds aanvoeren in combinatie met de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet. De conformiteitstoetsing aan de hand van die normen behoort dus, volgens de rechtspraak van het Hof, tot diens bevoegdheid.

A.4.1. Met betrekking tot het eerste onderdeel van het eerste middel betogen de verzoekers dat het door de wetgever nagestreefde doel niet gedragen wordt door een feitelijke situatie welke een verschillende behandeling van de getroffen personen verantwoordt. De verzoekende partijen menen ook dat de wetgever, vertegenwoordigd door de Ministerraad, de bewijslast draagt betreffende de juistheid van de feitelijke onderbouw van het door hem vooropgestelde doel. Dat bewijs wordt evenwel niet geleverd.

Met betrekking tot het tweede onderdeel van het eerste middel herhalen de verzoekende partijen dat er geen objectieve en redelijke verantwoording bestaat voor het onderscheid tussen de laboratoria voor klinische biologie bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 en de andere categorieën van laboratoria voor klinische biologie bedoeld in artikel 3, § 1, 1°, 3°, 5°-9°.

In antwoord op de memorie van de Ministerraad benadrukken zij dat de in artikel 3, § 4, 3°, geformuleerde beperkingen zich niet enkel uitstrekken tot « een rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel de uitbating is van een klinisch laboratorium », doch wel tot « een andere rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium voor klinische biologie », zodat van « zeer specifieke verbodsbepalingen » geen sprake kan zijn.

A.4.2. Met betrekking tot het tweede middel waarin een discriminatie wordt aangeklaagd tussen de laboratoria bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, enerzijds, en de laboratoria bedoeld in artikel 3, § 1, 2°, anderzijds, verzetten de verzoekende partijen zich heftig tegen de bewering van de Ministerraad als zouden de eerstbedoelde laboratoria uitsluitend de commerciële uitbating van een laboratorium beogen.

De laboratoria bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, verschaffen een specifieke dienstverlening ingevolge aanvragen geformuleerd door de voorschrijvende geneesheren ten behoeve van niet in een ziekenhuis opgenomen rechthebbenden, waarvoor de laboratoria ingevolge reglementaire bepalingen binnen het stelsel van de ziekteverzekering worden vergoed. Van een « commerciële uitbating » of van « privé-laboratoria met een winst oogmerk » kan geen sprake zijn, mede gelet op het feit dat de betrokken laboratoria strikt gebonden zijn aan opgelegde tarieven die niet in een « winstmarge » voorzien.

A.4.3. Wat het derde middel betreft herhalen de verzoekende partijen dat de daarin bestreden bepaling onmiskenbaar een grensoverschrijdend karakter heeft en reële beperkingen oplegt aan de betrokken laboratoria in het kader van de E.G.-wetgeving.

Het is volkomen uitgesloten dat een nationale wetgever -zelfs in het kader van ethisch en/of moreel waardevol geachte belangen - rechtstreeks zou kunnen ingrijpen in de rechtsorde van een andere Lid-Staat van de Europese Gemeenschap en vanwege die hoger geachte belangen de bepalingen van het E.E.G.-Verdrag naast zich zou kunnen neerleggen.

A.4.4. Met betrekking tot het eerste onderdeel van het vierde middel herhalen de verzoekende partijen dat het Arbitragehof bij de vernietiging van artikel 3, § 4, 3°, geen onderscheid heeft gemaakt tussen « de eerste verbodsbepaling » (lid of vennoot zijn van gelijk welke andere rechtspersoon) en « de tweede verbodsbepaling » (titels bezitten in een vennootschap waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de geneeskunst), alhoewel het Arbitragehof bij de inhoudelijke ontleding van dat artikel wel degelijk dat onderscheid had gemaakt. Ze herhalen ook hun bezwaren tegen de opgelegde onverenigbaarheden, waarvan de draagwijdte identiek is aan de eerder door het Arbitragehof bij het arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989 vernietigde bepalingen.

Wat het tweede onderdeel van het middel betreft herhalen de verzoekende partijen dat het E.E.G.-Verdrag de Lid-Staten verbiedt om maatregelen te nemen die het vrij verkeer van goederen, kapitaal en diensten beperken, bijvoorbeeld door wetgevende bepalingen die verbieden om aandeelhouder of bestuurder te zijn in een vennootschap van een andere Lid-Staat.

Nu de verzoekende partijen uit de memorie van de Ministerraad vernemen dat het geenszins de bedoeling

was om de betrokken personen te beperken buiten het Belgisch grondgebied, vragen ze de vernietiging van die bepaling die een « supranationale draagwijdte blijkt te hebben die niet door de wetgever werd beoogd ».

A.4.5. Met betrekking tot het vijfde middel stellen de verzoekende partijen dat hun bezwaren betreffende de bepalingen van artikel 3, §4, 4°, het algemeen karakter van de meldingsplicht betreffen, die immers elke participatie in gelijk welke rechtspersoon betreft. Indien de wetgever, zoals de verwerende partij het thans voorhoudt, die bepaling enkel heeft geformuleerd om de naleving van artikel 3, § 4, 2° en 3°, te controleren, is er vanwege dat algemeen karakter ondubbelzinnig sprake van een manifeste onevenredigheid tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

A.4.6. In verband met het zesde middel merken de verzoekende partijen op dat de verwerende partij een verkeerde analyse maakt van het door de verzoekende partijen ontwikkelde middel alsook van de tekst van artikel 3, § 4, 3°, aangezien zij ten onrechte voorhoudt dat ook ten aanzien van de vennoten en de verstrekkers van prestaties van klinische biologie in de laboratoria bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, en in artikel 3, §4, 3°, het verbod zou gelden titels te bezitten van vennootschappen waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium voor klinische biologie - *quod non*.

De vaststelling dat er wezenlijke functionele verschillen bestaan tussen een vennoot, enerzijds, en een zaakvoerder, anderzijds, volstaat geenszins om een ongelijke behandeling te verantwoorden en is daarenboven - gelet op de identieke voorwaarden van artikel 3, § 1, 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 ten aanzien van bestuurders, zaakvoerders en de vennoten van de bedoelde laboratoria voor klinische biologie - onjuist.

A.4.7. Betreffende het zevende middel, dat slechts een vernietiging bij wijze van gevolgtrekking beoogt, worden geen nieuwe elementen aangebracht.

De zaak met rolnummer 588

Standpunt van de verzoekers

A.5.1. Onder de uiteenzetting van de rechtsfeiten wijzen de verzoekers erop dat op het ogenblik van de totstandkoming van de bestreden norm, zij onderhandelden over de oprichting van een nieuw laboratorium voor klinische biologie dat zelfstandig moest kunnen werken in het nieuwe gefusioneerde ziekenhuis Sint-Anna/Sint-Remi. De bestreden wet, die verbiedt dat een bioloog vennoot is in meer dan één vennootschap van een laboratorium voor klinische biologie heeft tot gevolg dat de verzoekende partijen in de onmogelijkheid verkeren hun activiteiten voort te zetten in de huidige vorm en evenmin een nieuw laboratorium kunnen opzetten.

A.5.2. Het enig middel voert een schending aan van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, in combinatie met artikel 20 van de Grondwet, en is gericht tegen artikel 3, §4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143, zoals ingevoegd door artikel 44 van de bestreden wet, in zoverre die bepaling « zonder meer de mogelijkheid afschaft dat een vennoot of iemand die prestaties voor klinische biologie verricht in het laboratorium dat door die vennootschap wordt geëxploiteerd lid is, vennoot, orgaan, lid van een orgaan of vertegenwoordiger van één ervan in een andere rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de exploitatie van een laboratorium voor klinische biologie ».

De verzoekers menen in een eerste onderdeel van het middel dat hierdoor een verschil in behandeling wordt ingevoerd dat niet steunt op een objectief criterium, « nu noch het laboratorium voor klinische biologie, eigendom van een ziekenhuis en dat prestaties van klinische biologie verricht voor ambulante patiënten, noch de vennoten en al diegenen die er prestaties van klinische biologie verrichten, zoals bedoeld in artikel 3, § 1, 5° en 6°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982 aan dergelijke verbodsbepalingen onderworpen zijn », terwijl de prestaties dezelfde zijn in de twee gevallen.

In een tweede onderdeel van het middel stellen de verzoekende partijen dat eveneens een fundamentele inbreuk wordt gemaakt op het recht om zich te verenigen ten aanzien van de personen bedoeld in de bestreden bepaling, wat niet kan verantwoord worden door de dubbele doelstelling die door de wetgever wordt nagestreefd, namelijk te komen tot een grotere doorzichtigheid in de sector van de klinische biologie om efficiënt de overconsumptie te bestrijden. Voor het onderscheid tussen de laboratoria voor klinische biologie die hun activiteit voor ambulante patiënten uitoefenen in een ziekenhuis naargelang dat laboratorium door het ziekenhuis zelf of door een zelfstandig rechtspersoon wordt geëxploiteerd, bestaat geen objectief criterium en is er geen

aanwijzing dat de genomen maatregelen adequaat zijn ten opzichte van het door de wetgever nagestreefde doel.

Standpunt van de Ministerraad

A.6.1. Met betrekking tot het eerste onderdeel van het middel merkt de Ministerraad op dat het feit dat de verschillende categorieën van laboratoria dezelfde prestaties verrichten niet relevant is bij de beoordeling van de bestreden norm, nu de structuur van deze laboratoria verschillend is, wat een verschillende behandeling rechtvaardigt. Een laboratorium dat geïntegreerd is in een ziekenhuisstructuur en aan strikte controle is onderworpen is in geen enkel opzicht vergelijkbaar met een privé-laboratorium dat een commercieel doel nastreeft. Bovendien is de bestreden bepaling niet onevenredig met het nagestreefde doel nu de opgelegde beperkingen enkel gelden voor de sector van de klinische biologie.

A.6.2. Ook in verband met het tweede onderdeel van het middel herhaalt de Ministerraad dat er een objectief en substantieel verschil bestaat tussen een laboratorium geëxploiteerd door een ziekenhuis en een zelfstandig laboratorium. De Ministerraad stelt ook dat de overconsumptie in de sector van de klinische biologie een probleem blijft, zodat de wetgever de bestreden maatregelen moest nemen om tot een volledige transparantie van de sector te komen. Bovendien is het duidelijk dat het probleem van de overconsumptie minstens voor een deel wordt veroorzaakt door de bindingen tussen de laboratoria onderling.

Antwoord van de verzoekers

A.7.1. In verband met het eerste onderdeel van het middel herhalen de verzoekende partijen dat het ten deze wel relevant is dat de verschillende categorieën van laboratoria dezelfde prestaties verrichten, zodat er geen reden bestaat om hen verschillend te behandelen.

Bovendien stellen de verzoekers dat indien er overconsumptie in de sector van de klinische biologie bestaat, die wordt veroorzaakt door de ziekenhuislaboratoria en niet door de zelfstandige laboratoria en dit om verscheidene door hen aangehaalde redenen.

A.7.2. Wat het tweede onderdeel van het middel betreft oordelen de verzoekende partijen dat de uitgevaardigde verbodsbepalingen niet noodzakelijk waren om het door de wetgever nagestreefde doel te bereiken en dat de aangewende middelen niet evenredig zijn met het nagestreefde doel. Indien er overconsumptie in de sector bestaat, wat door de verzoekende partijen wordt betwijfeld, dan wordt die veroorzaakt door een minderheid van laboratoria en is het niet verantwoord op algemene wijze het recht van vereniging te beperken. Bovendien heeft de wetgever andere instrumenten ter beschikking gesteld om de overconsumptie tegen te gaan door in artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 143 te verbieden dat voordelen worden toegekend aan de voorschrijvende artsen en door in artikel 9 van datzelfde besluit in strafsancties te voorzien voor wie de voorschrijvende artsen ertoe aanzet overbodige voorschriften af te leveren.

De verzoekers menen verder dat de bestreden maatregel niet adequaat is om het gestelde doel te bereiken, en dat het tegendeel door de Ministerraad niet wordt bewezen. Niet de beperkingen opgelegd aan de laboratoria, doch enkel maatregelen ten aanzien van de voorschrijvende artsen kunnen de overconsumptie bestrijden, wat duidelijk blijkt uit de tot nog toe uitgevaardigde wettelijke maatregelen.

- B -

Over de zaken met rolnummers 585, 590 en 591

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

B.1. De middelen steunen op de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

(vroegere artikelen 6 en *6bis*) in samenhang met andere bepalingen waarvan sommige in internationale overeenkomsten of verdragen voorkomen. Geen van de middelen steunt direct op de schending van die overeenkomsten of verdragen.

Tot de rechten en vrijheden die door de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikelen 6 en *6bis*) worden gewaarborgd, behoren de rechten en vrijheden die voortvloeien uit internationale verdragsbepalingen die rechtstreekse werking hebben en die door een instemmingsakte in de interne rechtsorde toepasselijk zijn gemaakt. Dat is het geval met de internationaalrechtelijke bepalingen die door de verzoekende partijen worden aangevoerd. De exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen door de Ministerraad moet dus worden verworpen.

Over de omvang van het beroep tot vernietiging

B.2. Het dispositief van de verzoekschriften in de zaken met rolnummers 590 en 591 beoogt de vernietiging van de artikelen 44 en 45 van de wet van 30 december 1992. Uit de uiteenzetting van de middelen blijkt evenwel dat enkel grieven worden aangevoerd tegen artikel 44 en niet tegen artikel 45. Het Hof, dat de omvang van het beroep moet bepalen op basis van de inhoud van het verzoekschrift, stelt vast dat enkel de vernietiging van artikel 44 wordt gevorderd.

Eerste middel

Ten aanzien van het eerste onderdeel

B.3.1. Het middel in zijn eerste onderdeel is gericht tegen artikel 44 van de wet van 30 december 1992 in zijn geheel. De verzoekende partijen laten gelden dat er geen redelijk verband bestaat tussen de bestreden bepaling en het door de wetgever nagestreefde doel - «meer doorzichtigheid te bekomen in de sector van de klinische biologie teneinde overconsumptie te kunnen bestrijden» -, vermits niet zou zijn aangetoond dat er zich in de sector van de ambulante klinische biologie een overconsumptie voordoet, die door de laboratoria waarop de bestreden bepalingen toepasselijk zijn zou worden veroorzaakt.

B.3.2. De wetgever, die steeds toenemende overconsumptie vaststelde in de sector van de klinische biologie, heeft, door ze zelf te nemen of de Koning ertoe te machtigen, in diverse maatregelen voorzien om het gedeelte van de begroting van de Staat dat voor de financiering van de uitgaven van die sector bestemd is, te verminderen. Er werden allereerst ten aanzien van de laboratoria, reeds in 1988 en 1989, en vervolgens, vanaf 1992, ten aanzien van de voorschrijvende artsen maatregelen genomen.

B.3.3. Wat de laboratoria voor klinische biologie betreft werden in 1988 en 1989 twee reeksen maatregelen genomen.

De ene groep bestond in een machtiging aan de Koning om van die laboratoria de terugbetaling te vorderen van de bedragen die zij, als tegenprestatie voor prestaties die zij hadden verricht, hadden ontvangen boven op de begroting die bestemd was om ze te financieren. Om een einde te maken aan de onzekerheden die bleven bestaan ten aanzien van de wettigheid van die maatregelen heeft de wetgever ze opgenomen in de programmawet van 22 juni 1992. Bij zijn arresten nrs. 84/93 en 5/94, die respectievelijk op 7 december 1993 en 20 januari 1994 werden gewezen, stelde het Hof dat die maatregelen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikelen 6 en *6bis*) niet miskenden.

De andere groep maatregelen bestond in het «doorzichtig » maken van de sector van de klinische biologie. Ze waren ingeschreven in de programmawet van 30 december 1988 en er werd beroep tegen ingesteld voor het Hof. Bij zijn arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989 oordeelde het Hof dat sommige van die maatregelen verenigbaar waren met het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel, maar vernietigde die welke dat principe schonden.

De bestreden bepalingen hebben tot doel de vernietigde bepalingen te herstellen, rekening houdend met de motivering van het voormelde arrest van het Hof. Uit de memorie van toelichting blijkt dat zij ertoe strekken «in het kader van de bestrijding van de overconsumptie, een grotere doorzichtigheid van de sector te bekomen » (*Gedr. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 526/1, p. 5). De strijd tegen de overconsumptie moet dus worden beschouwd als het doel dat door de bestreden maatregelen wordt nagestreefd, en de transparantie als een middel om daartoe te komen.

B.3.4. De verzoekende partijen betwisten zowel dat het te kennen gegeven doel overeensteunt

met de werkelijkheid als dat het aangewende middel adequaat is.

Wat de overconsumptie betreft blijkt uit de parlementaire voorbereiding dat de cijfers die de groei van de uitgaven in de gezondheidssector vertalen, in 1992 zo waren, dat de toestand als « uiterst zorgwekkend » werd beoordeeld en dat, aangezien met de reeds genomen maatregelen het oorspronkelijke doel niet kon worden bereikt, « het noodzakelijk (bleek) de door het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982 opgelegde voorwaarden te versterken ten aanzien van de sector waar de oorspronkelijke doeleinden niet konden worden bereikt » (*Gedr. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 526/1, p. 5).

Het komt de wetgever toe, afhankelijk van de sociale behoeften waaraan hij de voorrang wil geven en rekening houdend met de begrotingseisen, na te gaan in welke mate de uitgaven van een sector het toelaatbare maximum hebben bereikt of overschreden of zelfs, in voorkomend geval, maatregelen uit te vaardigen om de doorzichtigheid in de sector te bevorderen om in de toekomst een ongewenste situatie van overconsumptie te voorkomen.

B.3.5. De wetgever heeft de doorzichtigheidsdoelstelling verwezenlijkt door de nieuwe bepaling van artikel 3, § 4, 9°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, volgens welke de vennootschappen die een laboratorium voor klinische biologie exploiteren aan de bevoegde minister hun statuten en de wijzigingen die erin zouden worden aangebracht, alsmede de - eventueel bijgewerkte - lijst van hun vennoten, zaakvoerders en bestuurders moeten mededelen.

De verbodsbepalingen waarin hetzelfde artikel voorziet, gaan evenwel verder dan het doorzichtigheidsdoel, vermits zij zich niet ertoe beperken de kapitaalstructuur en de identiteit van de personen in de beoogde vennootschappen zichtbaar te maken, maar het recht er vennoot van te zijn of er te werken beperken, en de vrijheden begrenzen die door de door de verzoekende partijen aangevoerde internationale, grondwettelijke en wettelijke bepalingen worden gewaarborgd.

B.3.6. Het doorzichtigheidsdoel kan evenwel niet los worden gezien van andere bedoelingen die de programmawet van 30 december 1988 en de artikelen 20 tot 22 van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen hebben geïnspireerd.

In de memorie van toelichting van de programmawet van 30 december 1988 was opgemerkt

dat « de criteria (...) als doel (moeten) hebben de aanzet tot overconsumptie te ontmoedigen en beter in te spelen op de economische logica waarbij de vaste kosten na een bepaald aantal analyses door de tarieven zijn gedekt, zodat de bijkomende analyses aan een lager tarief kunnen worden gehonoreerd » (*Gedr. St.*, Kamer, 1988-1989, nr. 609/1, p. 12). De wetgever had daaruit afgeleid dat de grote laboratoria meer moesten terugbetalen : het progressieve tarief van de terugbetalingen treft uiteindelijk harder die laboratoria waarvan de omzet meer bedraagt dan 200 miljoen frank. In zijn arresten nrs. 84/93 en 5/94 stelde het Hof : « Het is evenwel niet kennelijk onevenredig, in het kader van de tegemoetkomingen van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, een beleid te voeren dat streeft naar de beheersing van de uitgaven en dat daartoe de overdreven ontwikkeling ontmoedigt van de laboratoria die, hoewel zij sinds 1989 zeer goed op de hoogte waren van de wettige doelstelling van de wetgever, niettemin een groeibeleid zijn blijven voeren » (respectievelijk B.21 en B.23).

Om dezelfde redenen kan de wetgever, ten einde het aanbod te verminderen door de wildgroei van de laboratoria te vermijden, beletten dat dezelfde personen participeren in het kapitaal of aan de activiteit van verscheidene vennootschappen. Hij kan eveneens de meervoudige participaties verbieden die de oprichting van bijkantoren en dochterondernemingen bevorderen en die het mogelijk maken dat de omzet van eenzelfde economische eenheid over verscheidene juridische entiteiten wordt verdeeld en de ontmoedigende werking van het progressieve ristornotarief hiermee ongedaan wordt gemaakt.

B.3.7. Het blijkt niet dat de wetgever, door voor het jaar 1993 nieuwe bepalingen aan te nemen om de overconsumptie inzake klinische biologie te bestrijden, een doel heeft nagestreefd dat onwettig is of reeds is bereikt.

Het behoort verder in beginsel tot de beoordelingsvrijheid van de wetgever te beslissen in welke mate de maatregelen die hij neemt, de verkrijgers van medische verzorging, de voorschrijvende geneesheren of de laboratoria dienen te treffen.

De wetgever kon daarbij in redelijkheid beslissen dat naast de maatregelen die werden uitgevaardigd ten aanzien van de voorschrijvende artsen, nieuwe op de laboratoria toepasselijke bepalingen moesten worden vastgesteld om het vooropgestelde doel te bereiken, vermits de enen en de anderen op bepalende wijze het aantal verrichte prestaties van klinische biologie kunnen

beïnvloeden.

Het eerste onderdeel van het eerste middel is niet gegrond.

Ten aanzien van het tweede onderdeel

B.4.1. In het tweede onderdeel van het middel, voeren de verzoekende partijen aan dat door het bestreden artikel 44 van de wet van 30 december 1992 een onverantwoord verschil in behandeling wordt ingesteld tussen « de laboratoria voor klinische biologie bedoeld in artikel 3, § 1, (2° en) 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 » waartoe de verzoekers behoren en « de andere categorieën van laboratoria voor klinische biologie, opgenomen in artikel 3, § 1, 1°, 3°, 5° - 9° ».

B.4.2. Het verschil in behandeling dat is doorgevoerd tussen laboratoria zoals bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, en de laboratoria zoals bedoeld in artikel 3, § 1, 1°, 3°, 5° - 9°, vindt een verantwoording nu eens in het verschil van structuur van de verschillende entiteiten die die laboratoria uitbaten, dan weer in het feit dat de belangrijkste van die laboratoria onder een specifieke wetgeving ressorteren, die tot een soortgelijke controle leidt.

Het tweede onderdeel van het eerste middel is niet gegrond.

Tweede middel

B.5.1. Het middel komt op tegen artikel 3, § 4, 1°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, ingevoegd door het bestreden artikel 44 van de wet van 30 december 1992, in zoverre die bepaling, sinds de wijziging ervan door de bestreden wet, de verplichting handhaaft voor de beoogde vennootschappen als maatschappelijk doel uitsluitend de exploitatie van een laboratorium voor klinische biologie te hebben, maar aan die verplichting slechts die vennootschappen onderwerpt die beoogd worden in artikel 3, § 1, 4°. Die vennootschappen zijn die waarvan de vennoten, zaakvoerders of bestuurders uitsluitend personen zijn die gemachtigd zijn om prestaties van klinische biologie te verrichten, die feitelijk analyses verrichten in dat laboratorium en die geen voorschrijvende artsen zijn.

Een dergelijke beperking leidt ertoe dat de vennootschappen die een laboratorium voor klinische biologie exploiteren verschillend worden behandeld volgens het beroep van de personen die er vennoot, zaakvoerder of bestuurder van zijn : indien die personen niet het beroep van arts uitoefenen, worden de vennootschappen onderworpen aan de verplichting slechts één maatschappelijk doel te hebben; indien die personen artsen zijn, zijn de vennootschappen van die verplichting vrijgesteld.

B.5.2. Het door de verzoekende partijen aangeklaagde verschil in behandeling steunt op een objectief criterium : het beroep van de personen die het kapitaal bezitten of het beheer verzekeren van beide categorieën van vennootschappen.

B.5.3. Van de vennootschappen van artsen eisen dat zij als maatschappelijk doel uitsluitend de exploitatie van een laboratorium hebben, had tot gevolg dat werd belet dat die artsen in een vennootschap de andere aspecten van hun beroep uitoefenen vermits het hun eveneens verboden is vennoot of orgaan te zijn van «een andere rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium voor klinische biologie » (artikel 3, § 4, 3°). Een dergelijk verbod was onevenredig met het nagestreefde doel.

B.5.4. Voorts heeft de bestreden vrijstelling slechts betrekking op de verplichting betreffende het maatschappelijk doel van de vennootschappen die een laboratorium exploiteren. De artsen die deel uitmaken van die vennootschappen, als vennoot of als beheerder, blijven immers, zoals vermeld in B.5.3, onderworpen aan de andere verbodsbepalingen waarin artikel 3, § 4, 3°, voorziet.

B.5.5. Gelet op al de voormelde bepalingen heeft de wetgever, door de vennootschappen van artsen van de verplichting vrij te stellen als doel uitsluitend de exploitatie van een laboratorium voor klinische biologie te hebben, die vennootschappen geen onverantwoord of overdreven voorrecht verleend.

Het tweede middel is niet gegrond.

Derde middel

B.6.1. Het middel is gericht tegen artikel 3, § 4, 2°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, ingevoegd door het bestreden artikel 44 van de wet van 30 december 1992, en voert de schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikelen 6 en *6bis*) in samenhang met de door artikel 52 van het E.E.G.-Verdrag gewaarborgde vrijheid van vestiging.

B.6.2. De bestreden bepaling strekt er niet toe de vestiging van laboratoria voor klinische biologie te regelen; zij behelst enkel een verbod voor de vennootschappen die een laboratorium voor klinische biologie exploiteren om deelachtig te zijn in het kapitaal of in het beheer van vennootschappen met dezelfde activiteit.

Die verbodsbepaling is ingegeven door het feit dat de wetgever bindingen tussen vennootschappen en het ontstaan van complexe structuren heeft willen uitsluiten, waarvan hij in redelijkheid kan vrezen dat ze de doelstellingen van doorzichtigheid van de sector en van vermindering van de uitgaven in het gedrang zullen brengen.

Bovendien is het verbod niet algemeen, maar het is beperkt tot de banden die de beoogde vennootschappen kunnen hebben met andere vennootschappen « waarvan het maatschappelijk doel de uitbating is van een laboratorium voor klinische biologie ».

De beperkte en specifieke verbodsbepaling van artikel 3, § 4, 2°, staat dan ook in verband met het nagestreefde doel en reikt niet verder dan noodzakelijk om dat doel te bereiken; zij kan niet als onevenredig worden aangezien.

B.6.3. Overigens verzetten de artikelen 52 en volgende van het Verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap er zich niet tegen dat op gronden van algemeen belang regels betreffende organisatie, bekwaamheid, beroepsethiek en toezicht worden vastgesteld, mits die beroepsregels voor iedereen gelden die gevestigd is op het grondgebied van de Staat waar de dienst wordt verricht.

Het derde middel is niet gegrond.

*Vierde middel**Ten aanzien van het eerste onderdeel*

B.7.1. In het eerste onderdeel van het middel voeren de verzoekende partijen eerst aan dat de verbodsbepalingen van artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, ingevoegd bij het bestreden artikel 44 van de wet van 30 december 1992, *in concreto* leiden tot dezelfde «buitensporige» beperkingen die waren opgelegd krachtens de bij het arrest van het Arbitragehof van 13 oktober 1989 vernietigde bepalingen van de programmawet van 30 december 1988.

Die verzoekende partijen die natuurlijke personen zijn, voeren ook aan dat de bestreden bepalingen het hun onmogelijk zouden maken om lid te zijn van de Orde der apothekers, respectievelijk geneesheren of van professionele of wetenschappelijke verenigingen. De verzoekende partij in de zaak met rolnummer 590, de erkende beroepsvereniging «De Vereniging voor Vlaamse Klinische Laboratoria», voegt daaraan toe dat zij voortaan geen natuurlijke personen meer als lid kan hebben en derhalve in haar bestaan zelf wordt aangetast. Dit alles zou, aldus de verzoekende partijen, een onevenredige aantasting zijn van het recht op vereniging.

B.7.2. De bij de wet van 30 december 1992 ingevoerde bepalingen die het onderwerp zijn van de beroepen tot vernietiging verschillen aanzienlijk en op niet louter formele wijze van de bepalingen die de wet van 30 december 1988 had ingevoegd.

Te dien aanzien had het Hof in zijn arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989 te vergaand bevonden, wegens de algemeenheid ervan, het verbod ten aanzien van vennoten van vennootschappen die een laboratorium exploiteren, enerzijds, om «lid te zijn of vennoot van een andere rechtspersoon» en, anderzijds, om banden te hebben met «een andere vennootschap waarvan het doel in verband staat met de geneeskunde». Door dat verbod te beperken tot banden met «een rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de exploitatie van een laboratorium voor klinische biologie» heeft de wetgever rekening willen houden met het bezwaar van het Hof. Die verbodsbepaling staat in evenredig verband met het nagestreefde doel, vermits zij slechts van toepassing is ten aanzien van de rechtspersonen die, op het vlak van de gezondheidszorg, activiteiten uitoefenen die rechtstreeks in verband staan met de uitbating van een

laboratorium voor klinische biologie.

B.7.3. In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren, verbiedt de bestreden bepaling van artikel 3, § 4, 3°, geenszins het lidmaatschap van een publiekrechtelijke beroepscorporatie, zoals de Orde der apothekers of de Orde der geneesheren, of van een beroepsvereniging in de zin van de wet van 31 maart 1898.

De Orde der geneesheren en de Orde der apothekers zijn publiekrechtelijke instellingen die bij wet zijn opgericht en waaraan bevoegdheden zijn toegekend, die worden uitgeoefend onder de bij die wet ingestelde controle. Zij hebben tot taak te waken over de eerbiediging van de regels van de plichtenleer, alsmede over de nakoming van de eer, de discretie, de eerlijkheid en de waardigheid van de leden van de Orde. Zij groeperen op verplichte wijze al diegenen die het beroep van geneesheer of apotheker uitoefenen. Zij kunnen geenszins worden aangezien als verenigingen in de zin van artikel 27 van de Grondwet (vroeger artikel 20).

Een beroepsvereniging is, naar luid van artikel 2 van de wet van 31 maart 1898, een vereniging « uitsluitend gevormd voor de studie, de bescherming en de ontwikkeling van de beroepsbelangen van haar leden ». Zij mag « zelf noch beroep noch ambacht uitoefenen ».

Publiekrechtelijke beroepscorporaties en beroepsverenigingen kunnen dan ook niet worden aangezien als rechtspersonen « waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium van klinische biologie » in de zin van het bestreden artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982. Weliswaar kan hun optreden ten aanzien van de beroepsuitoefening een weerslag hebben op de uitbating van laboratoria voor klinische biologie, maar dat is dan een indirect gevolg van hun activiteit, en zeker niet « het maatschappelijk doel ».

Het vierde middel, eerste onderdeel, is niet gegrond.

Ten aanzien van het tweede onderdeel

B.8.1. In het tweede onderdeel van het middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 52 van het Verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap, in

samenhang met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikelen 6 en *6bis*); die schending zou hierin bestaan dat de verbodsbepaling van artikel 3, § 4, 3°, zou beletten aandeelhouder en bestuurder te zijn van in het buitenland gevestigde vennootschappen die een laboratorium van klinische biologie uitbaten, wat strijdig zou zijn met de door het E.E.G.-Verdrag gewaarborgde vrijheid van vestiging.

B.8.2. Het bestreden artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982 strekt er niet toe de vestiging van laboratoria van klinische biologie te regelen; het stelt de voorwaarden vast waaraan die laboratoria moeten voldoen voor de tegemoetkoming van de ziekte- en invaliditeitsverzekering met betrekking tot verstrekkingen van klinische biologie.

Het komt de interne wetgever toe de voorwaarden van tegemoetkoming van de ziekte- en invaliditeitsverzekering te bepalen. De beperkte en specifieke verbodsbepaling van artikel 3, § 4, 3°, staat in verband te staan met het nagestreefde doel en reikt niet verder dan noodzakelijk om dat doel te bereiken, met andere woorden is niet onevenredig.

Het vierde middel, tweede onderdeel, is niet gegrond.

Vijfde middel

B.9.1. Het middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 4°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982.

Volgens de verzoekende partijen behelst de bij die bepaling ingestelde algemene meldingsplicht een schending van « het fundamenteel recht op privacy, gewaarborgd door artikel 8, Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens » en van « het door artikel 27 van de Grondwet (vroeger artikel 20) gewaarborgde recht op vereniging », in samenhang met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikelen 6 en *6bis*).

B.9.2. De bestreden bepaling luidt als volgt :

« De vennootschap, de vennoten en de personen die verstrekkingen van klinische biologie

uitvoeren in het laboratorium uitgebaat door deze vennootschap moeten hun deelnemingen in andere rechtspersonen of vennootschappen mededelen, alsook hun hoedanigheid van orgaan, lid van een orgaan, vertegenwoordiger van een of meer vennoten, organen en leden van organen van deze rechtspersonen en vennootschappen.

De Koning zal, na advies van de Commissie klinische biologie ingesteld bij het Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu bij het koninklijk besluit van 29 mei 1989 betreffende de erkenning van de laboratoria van klinische biologie, de procedure van de mededeling bedoeld in het voorgaande lid vaststellen ».

B.9.3. Dergelijke verplichtingen zijn in overeenstemming met het doorzichtigheidsstreven van de wetgever. Toch zouden ze gezien kunnen worden als een inmenging in het recht op eerbiediging van het privé-leven, in zoverre zij een categorie van personen verplichten tot een mededeling van gegevens die verder gaat dan die waarin het gemeen recht van de vennootschappen voorziet, enerzijds, en die waarin de niet bestreden bepaling van artikel 3, § 4, 9°, voorziet, anderzijds.

B.9.4. De mededelingsplicht die bij artikel 3, § 4, 4°, wordt opgelegd is evenwel verantwoord in zoverre zij in verband staat met de doelstellingen van de wet : het is mogelijk er volledig het doorzichtigheidsdoel mee te verwezenlijken dat door de wetgever wordt nagestreefd en ze is onontbeerlijk voor de controle van de verbodsbepalingen waarin het 2° en het 3° van hetzelfde artikel voorzien.

Rekening houdend met diezelfde doelstellingen houdt de bestreden bepaling evenmin een schending in van het recht op eerbiediging van het privé-leven (artikel 8, Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) of van het recht van vereniging (artikel 27, Grondwet; vroeger artikel 20).

Artikel 8.2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens staat inmenging van het openbaar gezag met betrekking tot de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé-leven toe voor zover die, zoals ten deze, bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving nodig is onder meer in het belang van het economisch welzijn van het land en van de bescherming van de gezondheid. De bestreden bepaling voldoet aan die vereisten.

Artikel 27 van de Grondwet (vroeger artikel 20) erkent het recht om zich te verenigen en verbiedt dat recht aan preventieve maatregelen te onderwerpen. Uit die bepaling volgt evenwel niet dat het de wetgever verboden zou zijn de uitoefening van dat recht te regelen. De door de wetgever aangenomen bepalingen die de daarin bedoelde laboratoria een algemene mededelingsplicht

opleggen, om tot meer doorzichtigheid te komen in de sector van de klinische biologie, doen geen afbreuk aan de vrijheid van vereniging.

Het vijfde middel is niet gegrond.

Zesde middel

B.10.1. Het middel is gericht tegen het door artikel 44 van de wet van 30 december 1992 ingevoegde artikel 3, § 4, 5°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982. Volgens de verzoekers legt die bepaling aan de zaakvoerders en bestuurders van de laboratoria voor klinische biologie bedoeld in artikel 3, § 1, 4° van het koninklijk besluit nr. 143 het verbod op om rechtstreeks of onrechtstreeks titels van welke aard ook te bezitten in vennootschappen of rechtspersonen « waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium voor klinische biologie »; die algemene beperking geldt niet ten aanzien van de in artikel 3, § 4, 3°, van hetzelfde koninklijk besluit nr. 143 bedoelde vennoten en iedere persoon die verstrekkingen van klinische biologie uitoefent in die laboratoria, ten aanzien van wie het verbod geldt om titels te bezitten in een vennootschap « waarvan het maatschappelijk doel de uitbating van een laboratorium voor klinische biologie is ». Het verbod dat zaakvoerders en bestuurders treft is aldus ruimer dan het verbod ten aanzien van vennoten en personen die verstrekkingen van klinische biologie uitoefenen.

B.10.2. Het middel berust op een onjuiste lezing van artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143, dat luidt :

« de vennoten en ieder persoon die verstrekkingen van klinische biologie uitoefent in het laboratorium uitgebaat door deze vennootschappen mogen noch lid, noch vennoot zijn van een andere rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium van klinische biologie, noch rechtstreeks of onrechtstreeks titels, die al dan niet kapitaal vertegenwoordigen, bezitten in een vennootschap die hetzelfde maatschappelijk doel heeft. (...) »

Waar de wetgever spreekt over « een vennootschap die hetzelfde maatschappelijk doel heeft » verwijst hij naar de eerder in dezelfde bepaling vermelde « rechtspersonen waarvan het maatschappelijk doel in verband staat met de uitbating van een laboratorium voor klinische

biologie », zodat het verbod om titels te bezitten in dezelfde mate geldt voor de personen bedoeld in artikel 3, § 4, 3°, als degenen bedoeld in artikel 3, § 4, 5°.

Het door de verzoekers aangeklaagde onderscheid in behandeling bestaat niet.

Het zesde middel is niet gegrond.

Zevende middel

B.11. Het middel is gericht tegen artikel 3, § 4, 9°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, ingevoegd door het bestreden artikel 44 van de wet van 30 december 1992.

De verzoekende partijen stellen terecht dat die bepaling onlosmakelijk verbonden is met de overige bestreden bepalingen; zij zou daarom moeten worden vernietigd.

Vermits uit wat voorafgaat evenwel blijkt dat geen van de andere bestreden bepalingen moet worden vernietigd, kan het zevende middel evenmin tot vernietiging leiden.

Over het enig middel in de zaak met rolnummer 588

B.12. Het enig middel is gericht tegen artikel 3, § 4, 3°, van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, ingevoegd door het bestreden artikel 44 van de wet van 30 december 1992.

Ten aanzien van het eerste onderdeel

B.13.1. De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepaling tussen de zelfstandige laboratoria die bedoeld zijn in artikel 3, § 1, 4°, enerzijds, en de laboratoria die bedoeld zijn in artikel 3, § 1, 5° en 6°, anderzijds, een verschil in behandeling instellen dat niet op een objectief criterium steunt. Inderdaad, noch het laboratorium voor klinische biologie dat eigendom is van een ziekenhuis en prestaties verricht voor ambulante patiënten, noch de vennoten en de personen die er prestaties verrichten, zijn aan de verbodsbepalingen onderworpen die zijn opgelegd aan de laboratoria bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, - alsmede aan hun vennoten en de er werkende personen -, hoewel de door de beide categorieën van laboratoria verrichte prestaties identiek zijn.

B.13.2. Het verschil in behandeling dat is doorgevoerd tussen de laboratoria zoals bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, en de laboratoria zoals bedoeld in artikel 3, § 1, 5° en 6°, vindt een verantwoording in het feit dat deze laatste laboratoria onder een specifieke wetgeving ressorteren, die tot een soortgelijke controle leidt.

Het feit dat beide categorieën van laboratoria dezelfde prestaties verrichten is, in het licht van het door de wetgever nagestreefde doel, geen pertinent vergelijkingspunt.

Het eerste onderdeel van het middel is niet gegrond.

Ten aanzien van het tweede onderdeel

B.14.1. De verzoekers betogen dat de bestreden bepaling op discriminerende wijze afbreuk doet aan het recht van vereniging doordat ze een onverantwoord onderscheid invoert ten aanzien van de laboratoria voor klinische biologie die hun activiteit voor ambulante patiënten uitoefenen in

een ziekenhuis, naargelang het laboratorium door het ziekenhuis zelf of door een zelfstandig rechtspersoon wordt geëxploiteerd. De verzoekers betwisten verder dat het door die wetgever nagestreefde doel overeenstemt met de werkelijkheid en dat het angewende middel adequaat is.

B.14.2. Om de redenen uiteengezet onder B.13.2 is het door de verzoekers aangeklaagde onderscheid in behandeling tussen de verschillende categorieën van laboratoria objectief en redelijk verantwoord.

B.14.3. Om de redenen uiteengezet onder B.3.4 tot B.3.7 blijkt niet dat de wetgever, door het aannemen van de bestreden bepaling, een doel heeft nagestreefd dat onwettig is of reeds is bereikt, noch dat er een kennelijke onevenredigheid zou bestaan tussen de angewende middelen en het nagestreefde doel.

Het tweede onderdeel van het middel is evenmin gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de beroepen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 10 mei 1994, door de voormelde zetel, waarin rechter H. Boel, wettig verhinderd de uitspraak van onderhavig arrest bij te wonen, is vervangen door rechter H. Coremans overeenkomstig artikel 110 van de organieke wet.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève